

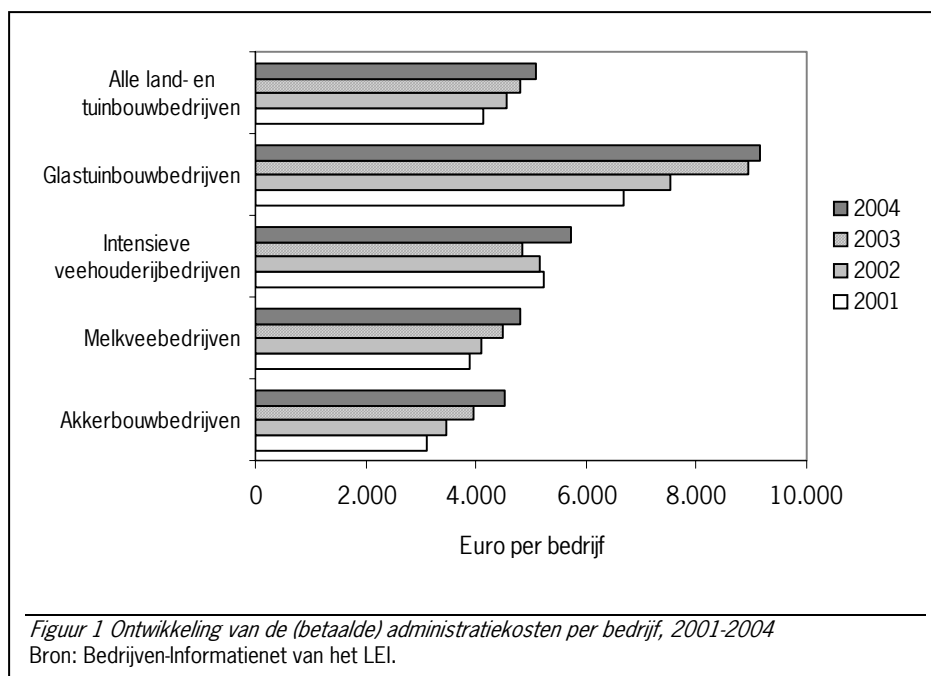
KOSTEN ADMINISTRATIEVE DIENSTVERLENING STIJGEN NOG DOOR

Harold van der Meulen en Jos op de Weegh

De laatste jaren staat het verminderen van administratieve lasten voor het bedrijfsleven hoog op de politieke agenda. Het kabinet heeft in deze kabinetsperiode zelfs een kwantitatieve doelstelling, namelijk 25% vermindering ten opzichte van de nulmeting in 2002. Voor de agrarische sector zou volgens informatie van het Ministerie de lastendruk al sterk zijn verlaagd; een teller op het departement geeft een forse afname van het aantal regelingen aan. Maar of de agrarische ondernemer ook in de portemonnee voelt dat de administratieve kosten dalen wordt daarmee niet weergegeven. Mogelijk dalen de kosten door de afschaffing van Minas-wetgeving, maar de nieuwe regels van het mestbeleid met gebruiksnormen per gewas houden ook weer andere administratieve verplichtingen in. Dit artikel geeft een beeld van de bedragen die agrarische ondernemers in de periode 2001-2004 hebben uitgegeven aan administratieve dienstverlening.

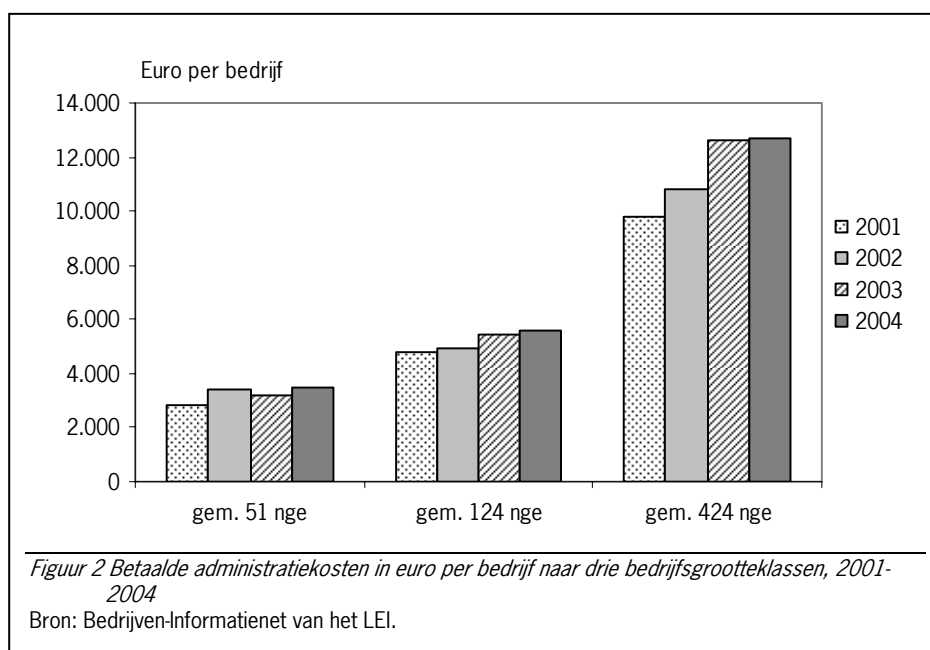
Administratiekosten per bedrijf

Aan de stijging van betaalde kosten voor administratieve dienstverlening door boeren en tuinders is in de periode 2001-2004 nog geen einde gekomen. De gemiddelde administratiekosten per bedrijf stegen van 4.100 euro in 2001 naar ruim 5.000 euro in 2004 (figuur 1). Onder de administratiekosten vallen betaalde diensten betreffende fiscale aangifte, het bijhouden van de Minas-boekhouding, aan de accountant of adviseur (onder andere DLV) betaalde kosten voor subsidieaanvragen, advisering ter verkrijging van vergunningen, deeladministraties en bedrijfseconomische boekhoudingen. De stijging van de administratiekosten van 10% in 2002, 5% in 2003 en 6% in 2004 ligt boven de inflatie van respectievelijk 3,3%, 2,1% en 1,2% en ook boven de stijging in uurtarieven van accountants in die jaren. Bovendien is de stijging groter dan de groei van de gemiddelde bedrijfsomvang. In totaal betaalden agrarische ondernemers (exclusief de zeer kleine en zeer grote bedrijven) in 2004 325 miljoen euro aan administratieve dienstverlening.

Glastuinbouwbedrijven betalen het meest

De stijging van de administratiekosten deed zich bij alle bedrijfstypen voor (figuur 1). Het sterkst was de toename bij de akkerbouwbedrijven met 45% in drie jaar tijd. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn dat akkerbouwbedrijven vanaf 2001 aangifteplichtig zijn voor Minas en dat de bedrijven voor de afzet van elk akkerbouwproduct tegenwoordig gecertificeerd moeten zijn. Met een gemiddeld bedrag van 4.500 euro in 2004 zijn de administratiekosten voor een akkerbouwer nog wel lager dan gemiddeld voor de totale land- en tuinbouw. Ook op glastuinbouwbedrijven was de stijging bovengemiddeld. Met ruim 9.000 euro per bedrijf liggen de kosten voor administratieve dienstverlening hier het hoogst. Een belangrijke oorzaak voor deze stijging is de toenemende omvang en complexiteit van de bedrijven. Grote glastuinbouwbedrijven kiezen vaker dan andere bedrijfstypen voor andere ondernemingsvormen, zoals BV's, die gepaard gaan met hogere accountantskosten. De grotere bedrijfsomvang betekent ook een omvangrijkere personeels- en loonadministratie. Een andere oorzaak ligt in het veranderen (liberaliseren) van het energiebeleid, waardoor glastuinders advies nodig hebben om een keuze te maken. Op de melkveebedrijven is de toename van de administratiekosten gemiddeld. Uit een eerder verschenen *Agri-Monitor*-artikel ('Hogere accountantskosten' uit april 2000) bleek dat op deze bedrijven eind jaren negentig bovengemiddelde stijgingen werden geregistreerd. De oorzaak hiervan lag bij de invoering van de Minas-wetgeving die gepaard ging met een grotere adviesbehoefte. In de intensieve veehouderij zijn, na een lichte daling in 2002 en 2003, in 2004 de kosten voor administratieve dienstverlening weer flink toegenomen. Een mogelijke verklaring voor de daling in die periode is dat ondernemers minder advies hebben ingewonnen voor subsidies en investeringen, ook omdat er bij slechte bedrijfsresultaten minder wordt geïnvesteerd. In 2004 zijn door de betere bedrijfsresultaten in de varkenshouderij weer volop investeringsplannen gemaakt. Pluimveebedrijven hebben, na de uitbraak van de vogelpest in 2003, advies ingewonnen bij het opstarten van hun bedrijf, waarbij veel is omgeschakeld naar andere houderijsystemen, zoals scharrel- en volièrestallen.

Schaalvoordelen voor grote bedrijven

Dat de bedrijfsgrootte van grote invloed is op het gemiddelde bedrag aan betaalde administratiekosten blijkt uit figuur 2. Op kleine bedrijven met een gemiddelde omvang van 50 nge in 2004 liggen de kosten voor administratieve dienstverlening op een kwart van die van de grote bedrijven met een gemiddelde omvang van 425 nge in 2004. Uitgedrukt per nge zijn de grote bedrijven echter goedkoper uit, 32 euro per nge

tegenover 71 euro per nge op de kleine bedrijven. Op de middelgrote bedrijven met een bedrijfsomvang van gemiddeld 125 nge in 2004 liggen de administratiekosten per nge bij 46 euro. Er zijn dus duidelijk schaalvoordelen te behalen.

Toekomstige ontwikkelingen

De toekomstige ontwikkeling van de administratiekosten voor agrariërs is onzeker. Beleidswijzigingen, zoals invoering van een nieuw mestbeleid en toeslagrechten, zorgen voor een sterkere adviesbehoefte en daarmee gepaard gaand voor hogere kosten voor administratieve dienstverlening. Accountants- en adviesorganisaties willen bij een geleidelijk dalend aantal bedrijven hun marktaandeel behouden. Mogelijk resulteert dit in een fellere concurrentiestrijd. Ondernemers zouden hiervan dan profiteren. Ook mogen de ondernemers verwachten dat de gevolgen van het kabinetsbeleid gericht op 25% lagere administratieve lasten zichtbaar en voelbaar worden in de portemonnee. Verder kan de verdergaande automatisering in de sector bijdragen aan een verlaging van de kosten voor administratieve dienstverlening. Accountants- en adviesorganisaties kunnen hun werkprocessen door automatisering efficiënter inrichten. Deze verwachting is echter in het verleden ook meermaals uitgesproken. Momenteel is online-boekhouden door de ondernemer sterk in opmars. Ondernemers kunnen hierdoor de informatie met betrekking tot hun managementactiviteiten beter benutten en hoeven zelf minder te archiveren.

Meer informatie:

Zie ook *Agri-Monitor* artikel 'Hogere accountantskosten', jaargang 6 – nr. 2 – april 2000.